

Fri nyttjanderätt ett modernare synsätt

Nyttjanderättens reglering i ABK 09 är en fråga om att modernisera avtalsskrivningen. Det menar Byggherrarnas vd Mats Björs. Han ställer sig frågande till att Byggherrarnas ståndpunkt har beskrivits som ålderdomlig och hävdar i stället att en friare nyttjanderätt stämmer bättre överens med hur affärerna faktiskt går till i dag.

Med allt fler samverkansprojekt inom byggsektorn och mer professionella byggherrar och slutkunder är det otidsenligt att konsulten, utöver det aktuella projektet, regelmässigt ensam ska ha nyttjanderätten till dokument som byggherren och andra medverkande varit med och tagit fram och betalat för.

- Man behöver kunna göra skillnad mellan olika typer av konsultuppdrag. För exempelvis arkitektuppdrag är det naturligt att byggherren inte kan använda arkitektens ritningar i flera projekt än avtalat. Men för en teknisk lösning är det lika naturligt att beställaren kan använda lösningen även i andra projekt utan att byggherren särskilt behöver avtala om det, förklarar advokat Håkan Albrecht, sekreterare i Byggherrarnas utskott Avtal & regelverk.

Inom alla branscher byter man i dag information med varandra på ett helt annat sätt än för tio år sedan. Även inom byggsektorn arbetar man allt mer med ett öppet informationsflöde i projekten.

- Därför är det orimligt och otidsenligt att bara konsulten ska ha nyttjanderätt till de dokument och ritningar som tas fram i samverkan mellan exempelvis byggherren, hyresgästen, entreprenören och konsulten, säger Mats Björs.

Byggherrarna har därför stridit för en friare nyttjanderätt i ABK 09. Nackdelen med en begränsning av nyttjanderätten till det aktuella projektet är att byggherren inte utan medgivande av konsulten kan använda uppdragsresultat i kommande projekt. Konsulten får i praktiken monopol på kommande uppdrag som är beroende av det föregående, såvida parterna inte avtalar bort monopolen. Byggherrarna menar att det borde vara tvärtom. Det vill säga att standardavtalet alltid innebär fri nyttjanderätt om inget annat avtalats särskilt.

- I verkligheten kan affären gå till så att konsulten från byggherren och slutkunden får ett antal förutsättningar i form av tekniska lösningar som konsulten sedan sammanfogar till en helhet. Varför ska då konsulten, som betalas av byggherren, äga nyttjanderätten till tekniska lösningar som kommer från byggherren och slutkunden? Med dagens regelverk saknar beställaren rättigheter som man borde ha i en modern affärsuppgörelse, konstaterar Mats Björs.

Det nya avtalet ABK 09 finns sedan januari 2010 ute för att användas vid kontraktsskrivning för nya konsultuppdrag. Under en övergångsperiod kommer ABK 96 och ABK 09 att användas parallellt. De uppdrag som redan kontrakterats med stöd av ABK 96 kommer att fortsätta gälla som tidigare.